

Zdravotní komise svazů chovatelů skotu
9. dubna 2025

Doporučené postupy pro svoz mléka v době rizika zavlečení nákazy SLAK, projednané se zástupci mlékáren na komoditní radě 8.4.2025

CHOVATEL

1. Chovatel zajistí dezinfekci mlékařského vozidla **před vjezdem** do farmy a **při výjezdu** z farmy. Důležitou součástí opatření je udržování komunikací používaných pro svoz mléka v areálu farmy v co největší čistotě, aby se minimalizovalo znečištění svozových vozidel.

Provedení dezinfekce: Pomalý přejezd přes dez.pásy (nebo pomalý průjezd vanou s účinným dez.roztokem) + povrchová dezinfekce kol, podběhů a podvozku postřikem

Při dezinfekci znečištěného vozidla (zejména po průjezdu farmou po znečištěné komunikaci) je nutno před dezinfekcí při výjezdu vozidla opláchnout, případně umýt kola a dezinfikované povrchy vodou, nebo vodou s čistícím prostředkem tak, aby se dezinfekce nanášela na čisté povrchy. K tomuto účelu bude ze strany chovatele na farmě připraveno technicky zajištěné místo. Je vhodné předcházet vzniku aerosolu a nepoužívat tlakové mytí studenou vodou.

Podrobnější informace zejména o použitých dezinfekčních prostředcích viz další materiál – Základní pravidla pro dezinfekci v rámci prevence zavlečení infekce SLAK.

2. **Chovatel vybaví řidiče cisterny** jednorázovými nebo místními čistými ochrannými oděvy, jednorázovými rukavicemi a návleky na obuv, tyto ochranné prostředky po použití zůstávají na farmě. Přesný postup a místo oblékání a svlékání ochranných oděvů a prostředků bude dohodnuto (případně sepsáno) mezi chovatelem a odběratelem mléka, podle míry rizika (aktuální nálezové situace) a podmínek na farmě.

Příklad možného provedení: Před vjezdem do farmy si řidič vyzvedne z boxu u vjezdových dezinfekčních pásů čistý (nebo jednorázový) ochranný oděv včetně pracovních gumových rukavic a návleků na obuv, vše si oblékne na svůj oděv, nasedne do čisté kabiny a zajede k mléčnici. Takto vybaven načerpá řidič mléko a

provede všechny úkony s tím spojené. **V místě dezinfekce vozidla se zdezinfikuje i obuv řidiče, při vstupu i výstupu z farmy (přejde přes dezinfekční rohož) a to před nasazením i po sundání ochranných pomůcek.** Po načerpání mléka, těsně před nasednutím do vozidla řidič veškeré ochranné pomůcky svleče a zanechá na farmě (plastový kontejner na místě nástupu do kabiny). Pokud má řidič podezření, že došlo k jeho kontaminaci mlékem nebo organickými materiály z farmy (týká se zejména bot při proděravění návleků), provede očistu kontaminovaných ploch a jejich dezinfekci svým příručním dezinfekčním prostředkem tak, aby si nekontaminoval vnitřek kabiny, která se v tomto smyslu považuje za „čistý“ prostor a musí se tak i udržovat (případná dezinfekce pedálů, gumových rohoží atd.). Cílem všech opatření je, aby se minimalizovalo riziko případné kontaminace kabiny řidiče. Z toho důvodu by s ohledem na nálezovou situaci, k výměně oděvu a ochranných pomůcek mělo dojít i při přejezdu v areálu farmy (pokud řidič vstupuje do kabiny)

Jednorázové prostředky pracovníci farmy zlikvidují, oděv vyperou a vše připraví na další svoz.

Alternativou je vlastní cisterna, kterou chovatel vyveze mléko a předá ho odběrateli mimo areál farmy.

3. Chovatel je zajistí součinnost s odběratelem mléka při přejímce syrového mléka ze svého chovu. Způsob a podmínky součinnosti budou dohodnuty (případně sepsány) mezi chovatelem a odběratelem mléka.

Dohoda bude obsahovat zejména:

- a) pravidla pro součinnost při dezinfekci (případně umytí) vozidla při vjezdu a výjezdu.
- b) způsob vydání čistých a převzetí použitých ochranných pomůcek, způsob jejich použití řidičem, včetně dezinfekce obuvi atd.
- c) způsob součinnosti při důsledném vyprázdnění a čištění sací hadice, následném umytí, povrchové dezinfekci hadice a koncovek a vyčištění její koncové části
- d) způsob vytyčení trasy pro průjezd farmou, označení místa pro čištění a dezinfekci vozidel (pokud je to z hlediska odběratele potřeba)

MLÉKÁRNA

4. Mlékárna zajistí **trasu sběru mléka** dle aktuální nálezové situace tak, aby nejrizikovější mléko bylo sbíráno jako poslední. Na konci svozu by mělo být mléko dopraveno nejkratší cestou do mlékárny. Při vjezdu do a výjezdu z mlékárny bude vozidlo dezinfikováno stejně jako na farmě.

5. **Kabina** řidiče musí být viditelně čistá (podlaha, sedadlo, volant, pedály), řidič si musí být vědom, že je důležité předejít kontaminaci kabiny a jejích vnitřních součástí.
6. **Vozidlo** bude vybaveno postřikovacím zařízením a dezinfekčním prostředkem, pro potřeby řidiče a čistým osobním oděvem pro případ náhodného znečištění osobního oděvu.
7. Rizikem pro kontaminaci farmy je **hadice** pro nasávání mléka a spojovací nástavce a případně i **zbytek mléka v nasávací hadici** od předchozího dodavatele.

Hadice při čerpání musí ležet na čisté pevné ploše (beton, asfalt). Tam, kde není před mléčnicí pevná plocha je nutno zavést provizorní řešení (pás gumy, palety apod.)

Pokud dojde ke znečištění hadice blátem, kejdou nebo mlékem je nutné hadici mechanicky očistit, omýt a vydezinfikovat před odjezdem vozidla z farmy po celé její délce.

Před zavěšením hadice na cisternu se provede důsledné vylití zbytků mléka, výplach konce hadice tekoucí vodou a ponoření koncovky do 1% roztoku kys.citrónové. Hadice se umístí na vůz, aby desinfekce mohla působit po dobu přejezdu na další odběrné místo. Při další zastávce se koncovka hadice opláchne studenou vodou. Na použití jiného, než uvedeného desinfekčního prostředku se musejí domluvit chovatel s mlékárnou.

Alternativou je použití hadice chovatele, pokud je na to vybaven – dohoda chovatel, odběratel. V takovém případě je chovatel zodpovědný za sanitaci nasávací hadice. Po použití může hadici zapojit např. do systému čištění na dojárně, případně na čištění tanku.

8. Po dobu platnosti těchto omezení pro tlumení nákaz by se všichni zaměstnanci, mlékárny, kteří pracují s neošetřeným mlékem, měli **vyvarovat blízkého kontaktu s jakýmkoliv vnímavými hospodářskými zvířaty**, včetně zvířat v domácnosti, např. jehňat v zájmovém chovu atd.

Z odborných publikací z Velké Británie, která SLAK řešila v 2001 a 2007, případně z dalších zdrojů (USA), vyplývají další rizika při svozu mléka, která jsou hodnocena jako „nízká až velmi nízká“. Nicméně pravidla pro svoz mléka v případě nebezpečí zavlečení SLAK s těmito riziky v zahraničí reálně pracují a opatření jsou zapracována do závazných postupů pro boj s nákazou SLAK. Aktuálně mlékárny v ČR pracují na prověření možnosti instalace filtrů na odvětrávací otvory komor mléčných cisteren (v kodexu pro svoz mléka z Velké Británie jsou filtry podrobně popsány a jsou uvedeny kontakty na výrobce, není tedy v této fázi třeba se ze strany chovatelů pouštět do improvizací a radit mlékárnám, co mají dělat). Kromě osazení komor filtry momentálně nejsou z technických a kapacitních důvodů mlékárny schopné zajistit ani sanitaci všech vnitřních povrchů všech cisteren po

každém vyložení mléka. Za současné nálezové situace jsme za chovatelské svazy z požadavku bezprostředního zavedení posledních dvou bodů ustoupili (nízká míra rizika, náročnost zavedení, nákaza prozatím mimo území ČR)

Mlékárny jsou si vědomy, že při případném zhoršení nálezové situace budou ze strany chovatelů pod tlakem k zavedení i posledních dvou bodů.

Body, jejichž standardní zavedení do dohodnutých pravidel pro svoz mléka byly v současné situaci vypuštěno (to nevyklučuje situaci, že budou v rámci možností mlékáren částečně plněny):

9. Mlékárna zajistí, aby svozové auto mělo před každým výjezdem z mlékárny vysanitovaný vnitřek cisterny.
10. Rizikem pro kontaminaci farmy je i **aerosol vznikající za určitých podmínek při pohybu mléka v cisterně**. Mlékárna bude v rámci možností organizovat svoz tak, aby do jedné komory, která má samostatné odvětrání bylo načerpáno mléko jenom z jednoho chovu. Pro případy, kdy tato organizace není možná bude vozidlo vybaveno tak, aby nedocházelo k rozptylu aerosolu při čerpání mléka. tj. bude osazeno **vzduchovými filtry**, které splňují podmínky pro záchyt případného infekčního aerosolu (viz „[Kodex praxe](#)“).

Za zdravotní komisi

MVDr. Václav Osička,
doc. MVDr. Soňa Šlosárková, Ph.D.
MVDr. Kamil Kovařík, Ph.D.